Generalitat de Catalunya
Consell Interuniversitari de Catalunya
Oficina d'Accés a la Universitat

2026

Proves d'accés a la universitat

Història de la filosofia

Sèrie 2

Indiqueu les opcions triades:

Exercici 1: Opció A ☐ Opció B ☐

Exercici 3: Opció A ☐ Opció B ☐

Espai per a la correcció

Qualificació			
Exercici 1	Pregunta I		
	Pregunta II		
	Pregunta III		
Exercici 2			
Exercici 3			
Suma de notes parcials			
Qualificació final			

Espai per a la revisió

Comprovació		2a correcció	
X		X	
X		X	
X		X	
X		X	

Etiqueta de qualificació

Etiqueta de correcció

Etiqueta de l'estudiant

Ubicació del tribunal .....

Número del tribunal .....

L'examen consta de TRES exercicis obligatoris, que trobareu a les pàgines 2-5 (exercici 1), pàgina 8 (exercici 2) i pàgina 10 (exercici 3).

En l'exercici 1, heu de triar UNA de les dues opcions (A o B) i respondre a les tres preguntes corresponents a l'opció triada. L'exercici 2 té una única opció. En l'exercici 3, heu de triar UNA de les dues opcions (A o B), que pot ser diferent de l'opció que hàgiu triat a l'exercici 1. Indiqueu a la portada de l'examen les opcions que heu escollit.

Les respostes han de ser clares i han d'estar redactades de manera coherent i cohesionada, amb correcció gramatical, lèxica i ortogràfica.

La coherència, la cohesió i la correcció gramatical i lèxica es valoren conjuntament com a part de l'avaluació del grau de comprensió de l'alumne/a de les idees estudiades i de la seva capacitat de pensar de forma clara i ben estructurada. Les faltes d'ortografia i els problemes de presentació poden restar fins a un màxim de 0,25 punts en el total de l'examen.

Exercici 1

[6 punts en total]

Trieu UNA de les dues opcions següents, A o B, i responeu a les tres preguntes de l'opció que heu triat (que es formulen després del text). **Indiqueu a la portada de l'examen l'opció escollida.**

OPCIÓ A

[…] tots els raonaments referents a causa i efecte es fonamenten en l'experiència, i […] tots els raonaments que es fan a partir de l'experiència es fonamenten en el supòsit que el curs de la naturalesa continuarà sent uniformement el mateix. Concloem que causes semblants, en circumstàncies semblants, produeixen sempre efectes semblants. Però ara potser val la pena d'aturar-se a considerar què és el que ens determina a formar una conclusió de tanta importància.

És evident que Adam, amb tota la seva saviesa, no hauria estat mai capaç de *demostrar* que el curs de la natura hagi de continuar sent uniformement el mateix i que el futur hagi de ser conforme al passat. Allò que és possible no es pot demostrar mai que sigui fals, i és possible que el curs de la natura pugui canviar, perquè podem concebre aquest canvi.

Encara aniré més lluny i afirmaré que Adam no podria ni tan sols provar amb algun argument *probable* que el futur hagi d'estar en conformitat amb el passat. Tots els arguments probables es construeixen precisament sobre aquesta suposició, és a dir, que hi ha conformitat entre el futur i el passat, i per tant mai no poden provar-la. Aquesta conformitat és una *qüestió de fet*, i, si cal provar-la, no admetrem cap prova que no provingui de l'experiència. Però la nostra experiència del passat no pot ser prova de res de cara al futur, a menys que ja suposem que hi ha semblança entre passat i futur.

Aquesta és, doncs, una qüestió que no admet prova de cap mena i que donem per descomptada sense cap tipus de prova.

David Hume. Resum del *Tractat de la naturalesa humana*

Pregunta I. Feu un breu resum d'aquest text, centrant-vos en les idees principals que hi apareixen i en la relació que s'estableix entre aquestes idees. (Responeu usant, aproximadament, entre cent i cent trenta paraules.) [2 punts]

Pregunta II. Expliqueu breument el significat que tenen en el text els mots següents (responeu usant, aproximadament, entre cinc i vint paraules en cada cas): [1 punt]

***a*)** «raonaments»:

***b*)** «conformitat»:

Pregunta III. Considereu la següent afirmació del text: «És evident que Adam […] no hauria estat mai capaç de *demostrar* que el curs de la natura hagi de continuar sent uniformement el mateix i que el futur hagi de ser conforme al passat.» Expliqueu quin és el sentit d'aquesta afirmació i de quina manera David Hume intenta justificar-la. (En la resposta, us heu de referir als aspectes del pensament de Hume que siguin pertinents, encara que no apareguin explícitament en el text.) [3 punts]

[Comenceu a respondre a aquesta pregunta aquí sota; podeu continuar escrivint a les pàgines 6 i 7.]

OPCIÓ B

Els fins que un ésser racional es proposa, segons li plau, com a *efectes* de la seva acció […] són en conjunt només relatius, atès que únicament la seva relació amb una facultat de desitjar del subjecte, particularment constituïda, els atorga el valor que tenen, el qual consegüentment no pot proporcionar cap principi universal per a tot ésser racional […]. D'aquí que tots aquests fins relatius només siguin el fonament d'imperatius hipotètics.

Però suposant que hi hagi alguna cosa *l'existència de la qual en si mateixa* tingui un valor absolut, quelcom que, com a *fi en si mateix*, podria ser fonament de lleis determinades, aleshores en això i només en això rauria el fonament d'un imperatiu categòric possible, és a dir, d'una llei pràctica.

[…] L'imperatiu pràctic serà el següent: *Actua de tal manera que tractis la humanitat, tant en la teva persona com en la persona de qualsevol altre, sempre al mateix temps com a fi, mai simplement com a mitjà.* […]

Seguint amb els [quatre] exemples anteriors, tenim:

[…]

En quart lloc, pel que fa al deure meritori envers els altres, el fi natural que tenen tots els homes és la seva pròpia felicitat. Ara: la humanitat podria subsistir, certament, si ningú no contribuís a la felicitat dels altres però tampoc no els sostragués felicitat expressament. Però això seria només una concordança negativa i no pas positiva amb *la humanitat com a fi en si mateixa*, si cadascú no s'esforcés també, tant com li fos possible, a promoure els fins dels altres. Perquè els fins d'un subjecte que és un fi en si mateix han de ser també, tant com sigui possible, els *meus* fins, si aquesta concepció ha de tenir en mi *tot* el seu efecte.

Immanuel Kant. *Fonamentació de la metafísica dels costums*, II

Pregunta I. Feu un breu resum d'aquest text, centrant-vos en les idees principals que hi apareixen i en la relació que s'estableix entre aquestes idees. (Responeu usant, aproximadament, entre cent i cent trenta paraules.) [2 punts]

Pregunta II. Expliqueu breument el significat que tenen en el text les expressions següents (responeu usant, aproximadament, entre cinc i vint paraules en cada cas): [1 punt]

***a*)** «imperatius hipotètics»:

***b*)** «llei pràctica»:

Pregunta III. Considereu la següent afirmació del text: «els fins d'un subjecte que és un fi en si mateix han de ser també, tant com sigui possible, els *meus* fins». Expliqueu quin és el sentit d'aquesta afirmació d'Immanuel Kant, i quin paper i quina justificació té aquesta afirmació dins de les propostes de Kant. (En la resposta, us heu de referir als aspectes del pensament de Kant que siguin pertinents, encara que no apareguin explícitament en el text.) [3 punts]

[Podeu continuar responent aquí a la pregunta III de l'exercici 1.]

Exercici 2

[2 punts]

Considereu l'anunci següent, que es va poder veure en tanques publicitàries i missatges de televisió, en una campanya governamental l'any 1991, abans de Nadal.

Expliqueu, en primer lloc, com creieu que caldria avaluar l'adequació d'aquesta campanya publicitària, destinada a promoure estils de vida saludables, a partir de la teoria de les capacitats de Martha Nussbaum.

A continuació, compareu l'avaluació que heu fet des de la perspectiva de Nussbaum amb l'avaluació que podem inferir que caldria fer des de la perspectiva d'un altre autor/a destacat de la història de la filosofia occidental (podeu triar el segon autor/a que vulgueu).

Exercici 3
[2 punts]

Trieu UNA de les dues opcions següents, A o B. **Indiqueu a la portada de l'examen l'opció escollida.**

OPCIÓ A

Considereu la reflexió següent:

«És crucial per al bon funcionament d'una societat, i per al benestar de tots els ciutadans, que aquells qui governen i gestionen els afers públics ho facin amb competència, seny i bon criteri.

D'altra banda, a la gent ignorant és fàcil enganyar-la. I és fàcil que puguin creure que governarà bé algú que no ho farà. Per això, no està bé que la decisió de qui ha de governar la prengui el conjunt de *tots* els ciutadans. N'hi ha que són molt poc espavilats, o que són ignorants i fàcils d'entabanar. A les eleccions hi haurien de votar només aquells que poden acreditar un nivell suficient de formació i de capacitat d'entendre qüestions complexes, així com un coneixement bàsic mínim sobre el sistema polític i les qüestions que s'hi relacionen (per exemple, quin ha estat el sentit del vot de les diferents formacions polítiques en les decisions parlamentàries més importants dels darrers anys). Hauria d'haver-hi alguna mena de prova que calgués superar per a poder estar acreditat com a votant.»

Indiqueu si esteu d'acord o en desacord amb aquestes consideracions i amb la conclusió final que se n'extreu. Justifiqueu la resposta tot aportant raons que donin suport al punt de vista que decidiu defensar.

OPCIÓ B

Considereu la reflexió següent:

«És ben clar que el nombre 7 existeix, i també el nombre 5 i el nombre 14, etc. I que tenen propietats: per exemple, el 7 té la propietat de ser més gran que el 4, i la propietat de ser imparell, i la propietat que si el sumem al número 60 obtenim 67, etc. D'altra banda, no hi ha cap lloc on hi hagi els nombres. Òbviament, no puc agafar un avió per anar a veure el número 7 allà on és. Si el nombre 7 existeix, però no existeix en cap lloc físic, aleshores el 7, i els altres nombres, han d'existir en algun altre reialme, potser un reialme com ara el món de les idees de Plató.»

Indiqueu si esteu d'acord o en desacord amb allò que es conclou en aquesta reflexió. Justifiqueu la resposta tot aportant raons que donin suport al punt de vista que decidiu defensar.

Comprovació i 2a correcció:

3a correcció:

Etiqueta de l'estudiant

IEC
Institut d'Estudis Catalans

L'Institut d'Estudis Catalans ha tingut cura de la correcció lingüística i de l'edició d'aquesta prova d'accés.

SÈRIE 2

L'examen es divideix en tres exercicis. L'exercici 1 consta d'un text i tres preguntes. Els altres dos exercicis tenen una sola pregunta cadascun. L'exercici 1 i l'exercici 3 inclouen, cadascun, dues opcions (les dues opcions tenen les mateixes característiques). L'exercici 2 té una sola opció.

Hi ha, òbviament, multitud de maneres correctes de respondre les diferents preguntes. Els criteris que figuren a continuació pretenen unificar al màxim possible la correcció d'exàmens que es presten a solucions molt diferents. Res no pot substituir, però, l'exercici de sentit comú que requereix la decisió del corrector sobre si, i en quin grau, una resposta s'ajusta o no als principis generals que s'enuncien a continuació.

El paper de la coherència, la cohesió i la correcció gramatical, lèxica i ortogràfica

En una prova de filosofia és fonamental que l'estudiant s'expressi de forma clara, precisa i ben estructurada, i que elabori textos coherents i cohesionats, en què no hi hagi contradiccions i en què quedi clar el fil conductor d'allò que es va exposant i la relació entre les diferents idees que es presenten. Per altra banda, en un examen de filosofia, aquests elements no es poden avaluar de forma autònoma. Expressar-se amb claredat i de forma coherent i ben estructurada és essencial per mostrar que es pensa amb claredat i que es té una bona comprensió d'allò sobre què es parla. Aquests darrers dos aspectes (claredat de pensament i grau de comprensió) constitueixen el nucli d'allò que es vol avaluar amb aquest examen. La coherència, cohesió, claredat i precisió en l'expressió són, per tant, elements fonamentals de les respostes en aquest examen i resulten indestriables de l'avaluació del contingut d'allò que es diu. No se'n pot fer una avaluació separada o autònoma. En la mesura en què en una resposta hi manqui coherència, cohesió, claredat o precisió en l'expressió, això reflectirà una deficiència en el grau de comprensió de la temàtica tractada i, en aquesta mesura, haurà d'afectar negativament la qualificació d'aquesta resposta.

A més, cal tenir en compte que si una resposta exposa idees de forma coherent i ben estructurada que no es corresponen, però, amb allò que es demana, la claredat, coherència i precisió no afegeixen cap valor a la resposta.

Per altra banda, les faltes d'ortografia i els problemes de presentació poden restar fins a un màxim de 0,25 punts en el total de l'examen.

Pel que fa a l'ortografia: es comptabilitzaran les faltes en tot l'examen. Si en un examen hi ha 6 faltes o més, es restarà 0,25 punts de la nota de l'examen.

Pel que fa a la presentació: si la presentació és deficient, ja sigui per mala lletra, falta de marges, o la presència de guixots que dificulten poder saber què hi ha escrit, aleshores això comptarà, a efectes de l'avaluació d'aquest aspecte de l'examen, com si hi hagués una falta d'ortografia addicional. (Així: si l'examen té 5 faltes d'ortografia i, a més, presenta en diferents llocs problemes greus en la presentació, això es comptabilitzarà com a 6 faltes d'ortografia).

Exercici 1

Pregunta I

Sintetitzeu breument el contingut del text.

[2 punts]

L'objectiu de la pregunta és detectar el grau de comprensió del text. **La resposta no cal que demostri que l'alumne/a coneix els detalls de la filosofia de l'autor/a** (excepte si la manca d'aquest coneixement li impedeix d'entendre el text). Les restriccions sobre espai (entre cent i cent trenta paraules) són només orientatives per determinar indirectament el tipus de resum que s'espera: ni un breu títol, ni una llarga paràfrasi de tot el text. **Per tant, si el contingut del resum és equivalent al que es podria fer en el nombre de paraules indicat, no ha de comptar contra l'alumne/a el fet que no respecti aquests límits.**

A continuació s'esmenten les idees principals que se suposen en una resposta correcta. Cal tenir en compte, però, que les formes en què s'enuncien i articulen en un petit resum poden ser molt diverses. El seu enunciat pot ser explícit o estar implícit en la redacció de l'alumne/a. I, per descomptat, no es pot esperar de cap manera un desenvolupament detallat de cada idea. És important, però, que l'alumne/a no es limiti a enunciar idees, sinó que mostri comprensió de l'estructura argumentativa o discursiva del text.

Opció A

Una resposta ha d'assolir la màxima puntuació si exposa, d'una manera o altra, les idees següents:

(i) Quan raonem en termes de causa i efecte, ho fem a partir de l'experiència. I treure conclusions a partir de l'experiència sempre requereix assumir que la natura en el futur es comportarà com ho ha fet en el passat.

(ii) No tenim, però, cap bona raó per pensar que la naturalesa en el futur es comportarà com ho ha fet en el passat:

(a) No podríem demostrar que la natura en el futur es comportarà com en el passat usant un argument demostratiu (que no apel·li a l'experiència), perquè és possible concebre que la natura pogués canviar;

(b) Tampoc no podríem demostrar que la natura en el futur es comportarà com ho ha fet en el passat usant un argument probable (que sí apel·li a l'experiència) perquè, fer això, suposaria assumir ja allò que volem provar.

Opció B

Una resposta ha d'assolir la màxima puntuació si exposa, d'una manera o altra, les idees següents:

(i) El text comença distingint entre:

(a) Els fins que una persona es proposa d'acord amb els seus desitjos.
Què cal fer per aconseguir aquests fins ho indicarà un *imperatiu hipotètic*.

(b) La possible existència d'alguna cosa que tingui valor absolut i que sigui, per tant, un fi en ella mateixa.
L'existència d'aquesta cosa amb valor absolut donaria lloc a un *imperatiu categòric* o *llei pràctica*.

(ii) Després el text formula l'imperatiu pràctic. [No cal repetir la formulació en el resum.]

(iii) Finalment, el text diu que per a actuar d'acord amb aquest imperatiu categòric, que demana tractar la humanitat sempre com un fi en ella mateixa, em cal no sols no impedir que els altres siguin feliços, sinó que he de fer que els seus fins, siguin els meus. És a dir, contribuir activament a la seva felicitat.

En totes dues opcions, l'avaluació de la pregunta I s'ha de fer **de manera global**. L'alumne/a no té en absolut per què fer el seu resum distingint exactament el mateix nombre d'apartats que s'indiquen en aquests criteris. El que s'ha de fer en una bona resposta és articular d'una manera coherent les idees que s'hi indiquen.

En aquesta pregunta l'estudiant ha de mostrar que ha entès el que diu el text. Per això, si un estudiant es limita només a copiar el text o només a parafrasejar estrictament algunes frases del text sense mostrar cap comprensió la pregunta haurà de tenir una puntuació baixa.

Pregunta II

Identifiqueu el **significat** de termes o expressions.

[1 punt]

El que es demana no és donar definicions exactes o precises que hagin de ser vàlides per a qualsevol context d'ús de les expressions, ni tampoc que l'alumne/a utilitzi un vocabulari tècnic. El fet que l'alumne/a utilitzi un llenguatge sense cap tecnicisme, si no té incorreccions, no haurà de comptar en contra seu. Quan sigui possible, té dret a inferir el significat només de la informació que li proporciona el text. En la mesura en què demostri la comprensió pertinent, això no pot comptar en contra seu.

Opció A

a) «raonaments»: un raonament és l'intent de justificar una afirmació, sobre la base d'altres afirmacions.

b) «conformitat»: que són de la mateixa mena, que tenen característiques similars, que es comporten de la mateixa manera.

Opció B

a) «imperatius hipotètics»: un imperatiu hipotètic és un principi que estableix què ha de fer una persona si vol aconseguir un determinat fi que ella té.

b) «llei pràctica»: principi que estableix què ha de fer qualsevol ésser racional, sense que estigui condicionat a si es tenen determinats desitjos.

Important: aquestes respostes són sols un exemple de resposta correcta. En cadascun dels casos hi ha moltes altres maneres correctes de respondre.

Pregunta III

Expliqueu el sentit d'una determinada afirmació i les raons de l'autor/a per fer aquesta afirmació. [3 punts]

L'enunciat demana referir-se al pensament de l'autor/a. S'haurà de tenir present, però, que el que es demana no és una exposició general del seu pensament. Només es tindran en compte les idees que siguin pertinents per entendre l'afirmació que es vol explicar i per entendre les raons de l'autor/a per fer aquesta afirmació. Una bona resposta ha de saber indicar quin paper té aquesta afirmació particular en el conjunt del pensament de l'autor/a i com aquesta afirmació es justifica a partir d'allò que l'autor/a defensa. A vegades, una exposició general i correcta del pensament del filòsof/a pot no respondre al que es demana si no explica com el pensament general de l'autor/a justifica la tesi particular que és objecte de la pregunta.

Opció A

Una resposta ha de tenir la màxima puntuació si tracta, adequadament, els punts següents:

(i) Contextualitzar breument la qüestió: l'empirisme de Hume; el problema de la causalitat: Què ens justifica creure que de les mateixes causes, en el futur, se seguiran els mateixos efectes que es van produir en el passat?

(ii) Hume ens fa adonar que hi hauria, en principi, dues maneres en què es podria mirar de justificar que el futur serà igual al passat:

(a) Mitjançant una demostració (un argument a priori), o

(b) Mitjançant un argument que apel·li a l'experiència (o, com ell l'anomena, un argument *probable*).

Hume argumentarà que ni (a) ni (b) no permeten oferir una justificació de que la naturalesa en el futur serà com en el passat.

(iii) En la resposta a aquesta pregunta cal explicar de forma clara l'avaluació que Hume fa de la possibilitat esmentada a (a), és a dir: es pot justificar, segons Hume, amb una demostració (una prova a priori) que la natura en el futur es comportarà de manera semblant a com ho ha fet en el passat?

(iv) Hume argumenta que no: no es pot oferir una prova a priori que estableixi que la naturalesa en el futur serà com en el passat. Si es pogués establir a priori que la naturalesa en el futur ha de ser com en el passat, aleshores hauria de ser impossible poder imaginar sense contradicció que la naturalesa fos d'una altra manera. Però no hi ha cap contradicció lògica o conceptual a imaginar que, tot i que fins ara, la naturalesa s'ha comportat de determinada manera, en el futur es comportés duna manera diferent.

Hume ofereix aquest argument en el text de l'examen. Es tracta que l'estudiant l'expliqui amb cert detall, usant les seves pròpies paraules, i mostrant-ne una bona comprensió.

(v) No és imprescindible per a poder tenir la màxima puntuació en la pregunta, però serà meritori (pot afegir puntuació), si l'alumne/a, per situar el paper que té l'afirmació per la qual se li demana, explica també per què, segons Hume, tampoc no és possible justificar que la natura en el futur serà semblant al passat usant un argument que apel·li a l'experiència (tal com s'esmenta a (b) a dalt).

Aquí, de nou, es tractaria que l'alumne expliqui en cert detall, de forma clara, i amb les seves pròpies paraules, l'argument que Hume ofereix breument en el mateix text de l'examen.

Opció B

Una resposta ha de tenir la màxima puntuació si tracta, adequadament, els punts següents:

(i) Algunes de les idees bàsiques de l'ètica kantiana, molt especialment: què és un imperatiu categòric (la distinció entre imperatius hipotètics i categòrics).

(ii) Presentar la formulació de l'imperatiu categòric en termes del "fi en si mateix", i explicar què vol dir i com s'ha d'entendre aquest principi. Aquí la resposta ha de mostrar comprensió del principi. Una manera de demostrar aquesta comprensió és aplicant adequadament, de forma breu, aquest principi a algun cas (per exemple, al cas de complir una promesa) abans d'aplicar-lo, també, al cas específic per al qual es demana.

(iii) Aplicació de l'imperatiu categòric en la formulació del "fi en si mateix" al cas d'ajudar els altres, que es descriu en el mateix text de l'examen.

(iv) És especialment rellevant que l'alumne sàpiga explicar, amb les seves pròpies paraules i mostrant comprensió, allò que Kant diu breument en el text de l'examen, i al qual fa referència explícita la frase objecte de la pregunta: per a actuar d'acord amb l'imperatiu categòric, que demana tractar la humanitat sempre com un fi en ella mateixa, em cal no sols no impedir que els altres puguin perseguir allò que desitgen i que els farà feliços, sinó que he de fer que els fins dels altres siguin també els meus. És a dir, he de contribuir activament a la seva felicitat.

(v) Serà meritori (pot afegir puntuació), però no imprescindible per a tenir la màxima puntuació, que l'alumne/a distingeixi entre els casos on hi ha involucrat un deure necessari o estricte (per exemple, els casos del suïcidi i la falsa promesa), i els casos on hi ha involucrats deures contingents (o meritoris) (per exemple, el cas del desenvolupament de les pròpies capacitats), i que assenyali que el cas objecte d'aquesta pregunta, ajudar els altres, es tracta d'un deure contingent.

- En les dues opcions, l'avaluació de la pregunta III s'ha de fer **de manera global**. L'alumne/a no té en absolut per què fer la seva explicació distingint el mateix nombre d'apartats que s'indiquen en aquests criteris. El que s'ha de fer en una bona resposta és articular d'una manera coherent les idees que s'hi indiquen.

Exercici 2

Avalueu una situació tot aplicant les idees d'un autor. [2 punts]

Hi ha diferents possibilitats pel que fa a quin segon autor/a s'usa. És una pregunta oberta i poden haver-hi diferents tipus de resposta.

Una possibilitat que probablement resultarà prominent a molts alumnes és fixar-se en la teoria política de Plató.

Pel que fa a la valoració de l'adequació de l'anunci des de la teoria de les capacitats de Nussbaum, la resposta hauria de partir d'assenyalar la importància que la teoria de la capacitats atorga al fet que cada persona pugui triar la seva concepció del bé i d'allò que és bo. En una societat justa, que respecta la dignitat inherent a totes les persones, cal que tothom tingui un nivell suficient de cadascuna de les deu capacitats bàsiques. Ara bé, tenir una capacitat (per exemple, la capacitat de tenir bona salut, i de poder viure una vida que tingui, en principi, la durada habitual sense una mort prematura) és compatible amb tenir la llibertat de triar viure un tipus de vida que farà que aquesta capacitat no es converteixi en un funcionament. Així, per exemple, el fet que l'estat asseguri que tothom té la capacitat de poder practicar una religió és compatible amb que una persona decideixi no practicar-ne cap. En relació amb això, una de les capacitats és, precisament, la capacitat de formar-se una concepció del bé, i de poder planejar cadascú la seva pròpia vida.

Atès tot això, l'alumne/a por decidir indicar que aquest anunci sembla que no respecta prou el fet que la gent ha de tenir la capacitat de triar com viure la seva pròpia vida: sembla que l'anunci vulgui avergonyir –i per tant coaccionar– als qui voldrien viure un tipus de vida que inclou beure alcohol, fumar i fer una vida en bona part sedentària (encara que sigui una vida no gaire saludable). Per tant, des de la perspectiva de la teoria de les capacitats caldria dir que aquest anunci no era gaire adequat.

Alternativament, però, l'alumne/a podria potser també intentar defensar que la teoria de les capacitats no s'oposaria al fet que es fes publicitat institucional amb aquest anunci. Per exemple, l'alumne/a podria dir, posem per cas, que la publicitat comercial de determinats productes i la pressió social empenten i, encara més, empentaven en l'època que es va fer aquest anunci (cap a l'any 1990) molta gent a dur una mena de vida que, de fet, els feia molt difícil que, encara que volguessin, poguessin dur una vida saludable. I que, per tant, per tal de propiciar que els ciutadans tinguessin, de forma efectiva, la capacitat real d'accedir a poder dur una vida saludable, les autoritats sanitàries feien bé de voler contrarestar altres influències (provinents ja sigui de la publicitat comercial privada o de pressions de l'entorn social). D'aquesta manera, la publicitat institucional buscaria que tothom sentís que tenia realment la possibilitat real de viure, si vol, una vida saludable, sense ser presoner de pressions exteriors que l'empentarien a haver de mantenir hàbits com els que s'il·lustren en l'anunci.

Sigui quin sigui el tipus de resposta que decideixi donar l'estudiant, el que cal valorar és que faci una exposició correcta de les idees bàsiques de la teoria de les capacitats

que siguin pertinents per a respondre aquesta pregunta, i que les apliqui de forma ***raonable*** al cas en qüestió (encara que sigui, potser, de forma més o menys encertada). El que cal valorar de l'aplicació d'aquestes idees al cas en qüestió és la forma en què serveixen per mostrar que l'estudiant té una bona comprensió de les idees de Nussbaum.

Si l'estudiant pren com a segon autor Plató, una possible resposta és assenyalar que Plató creu que han de governar aquells més preparats per fer-ho i que, aquests, tenen la capacitat per decretar què han de fer la resta de ciutadans. Si qui governa compleix els requisits (molt exigents) per a ser un governant, aleshores està en condició de determinar quin tipus de vida han de viure els ciutadans. I si qui governa creu que un determinat tipus de vida té avantatges sobre les alternatives, aleshores pot legítimament dir als ciutadans que han de dur aquell tipus de vida –tal com sembla que es volia fer amb aquest anunci. I, en aquest sentit, des de la perspectiva de Plató, es podria avaluar aquest anunci com a adequat.

L'avaluació d'aquesta resposta es pot fer en dues parts, cadascuna de les quals valdrà 1 punt:

(i) Grau de comprensió de les idees de Marthan Nussbaum que són pertinents per a fer una valoració de l'adequació de l'anunci objecte de la pregunta.

(ii) Grau de comprensió de les idees del segon autor/a que són pertinents per a fer una valoració de l'adequació de l'anunci objecte de la pregunta.

Allò que l'estudiant digui en relació amb la indicació de "comparar" l'avaluació de Nussbaum i la del segon autor/a s'haurà de considerar que contribueix tant a l'avaluació de (i) com de (ii).

En l'avaluació d'aquesta pregunta, cal tenir compte que no es pot exigir, òbviament, que l'alumne/a tingui un coneixement d'especialista d'allò que diu l'autor/a de qui es parla, ni tan sols que conegui tots els detalls del pensament de l'autor/a que poguessin ser pertinents a l'hora d'avaluar el cas plantejat en aquest exercici. Una resposta pot obtenir perfectament la màxima qualificació si l'alumne/a mostra una bona comprensió de les idees bàsiques de l'autor/a i en fa un ús raonable a l'hora d'avaluar la situació indicada (encara que en alguns aspectes aquesta aplicació s'aparti d'allò que, en un coneixement més ampli i exacte de les idees de l'autor/a, seria adequat de dir).

Finalment, cal tenir en compte que l'element central que es vol avaluar en aquesta pregunta és el grau de comprensió que l'alumne/a té de les idees d'un determinat autor/a sobre un cert tema. Una manera d'avaluar aquesta comprensió és comprovant si l'alumne/a sap aplicar el coneixement de les idees dels autors estudiats a l'hora de resoldre un determinat problema o dur a terme una determinada tasca que l'alumne/a no havia considerat prèviament i que, en aquest examen, ha d'encarar probablement per primer cop. Cal avaluar el grau de comprensió global que l'alumne/a demostra de les idees de l'autor/a en qüestió (específicament: el grau de comprensió de les idees de l'autor/a rellevants per a respondre al cas plantejat).

Exercici 3

Consideració raonada de l'estudiant a favor o en contra d'una tesi. [2 punts]

Es tracta d'avaluar una afirmació (o un argument, o un grup d'afirmacions) que estarà relacionada (potser indirectament) amb algun dels problemes tractats per algun/a dels autors/es seleccionats. En aquesta pregunta, l'estudiant ha d'intentar justificar la seva posició a favor o en contra de l'afirmació (o grup d'afirmacions o argument) fent-ne una valoració personal (la resposta pot també consistir a explicar, de manera raonada, perquè de fet no està ni a favor ni en contra de l'afirmació).

Es tracta que l'estudiant faci l'esforç d'**argumentar** d'una **manera personal**, **clara i coherent** a favor o en contra de la tesi.

D'altra banda, l'acord del corrector/a amb la tesi defensada no pot tenir-se en compte a l'hora d'avaluar aquesta pregunta, ni tampoc el fet que l'alumne/a ignori arguments històricament importants.

Caldrà valorar, doncs:

(a) El grau de comprensió que es demostri de la tesi (o argument o grup d'afirmacions) que cal discutir.

(b) La coherència de les raons que l'estudiant doni, ja sigui a favor o en contra de la tesi, i la claredat de la seva exposició.

És important que l'alumne/a no es limiti a fer afirmacions, sinó que ofereixi raons o consideracions per mirar de donar suport a allò que afirma.

En totes dues opcions serà meritori i important que l'alumne mostri una bona comprensió de la reflexió sobre la qual se li demana que indiqui raonadament si hi està d'acord o no.

Pel que fa a l'opció B, i si l'alumne decideix fer algun esment al món de les idees de Plató, en l'avaluació de la pregunta no es tindrà en compte la correspondència exacta, o no, del que digui l'alumne amb la concepció de Plató sobre el món de les idees. Allò que s'ha de valorar al corregir aquesta pregunta és la capacitat de l'alumne de (i) entendre la força del petit argument que proporciona la pregunta, i de (ii) argumentar pel seu compte (encara que sigui de forma molt elemental) sobre aquesta temàtica abstracta.

El text de l'enunciat de la pregunta, en totes dues opcions, és més aviat llarg. És de preveure que requerirà una mica més de temps de reflexió, abans de començar a escriure, que en el cas de preguntes amb enunciats més breus. Cal que el corrector/a tingui en compte que pot ser que, per limitacions de temps, les respostes siguin una mica més breus del que ho serien si el text de l'enunciat fos més breu. Tot tenint això en compte, el corrector/a ha de valorar, tal com s'ha indicat, que l'alumne/a mostri la seva capacitat d'oferir raons (encara que puguin ser, potser, simples o elementals) a favor del punt de vista que ha decidit defensar.